

ZVEZA ZA TEHNIČNO KULTURO SLOVENIJE

»57. SREČANJE MLADIH RAZISKOVALCEV SLOVENIJE«

Je varčevanje krivica ali pravica?

Interdisciplinarno področje

Sociologija in književnost

Raziskovalna naloga

Avtor:
TIMOTEJ POŽAR, 7. c

Mentorica:
KATJA STAJNKO, prof.

OŠ LUDVIKA PLIBERŠKA MARIBOR
Lackova cesta 4
2000 Maribor

Maribor, 2023

VSEBINSKO KAZALO

1. UVOD	2
2. OPIS RAZISKOVALNEGA PROBLEMA	3
2. 1. CILJ IN NAMEN INOVACIJSKEGA PREDLOGA	3
2. 2. UPORABLJENA METODOLOGIJA	3
2. 2. 1. Delo z literaturo	3
2. 2. 2. Anketiranje in analiza	3
2. 2. 3. Postopek inovacije	3
2. 2. 4. Metoda opazovanja	4
2. 3. HIPOTEZE	4
3. TEORETSKE OSNOVE	4
3.1. KAJ JE DENAR?	4
3. 1. 2. Zgodovina denarja	5
3. 1. 3. Razvoj denarja v Sloveniji	6
3. 2. VARČEVANJE DENARJA:	7
3. 2. 1. Motivi varčevanja:	7
3. 3. ŽEPNINA:	8
3. 3. 1. Vzgojni vidik žepnine	8
4. PRAVLJICA	10
4. 1. BASNI	11
4. 1. 1. Moja basen	14
4. 1. 2. Lisica in njena pravica	15
5. ANALIZA	18
5. 1. OBDELAVA PODATKOV ANKETE	18
5. 2. OPAZOVANJE – PRAKTIČNA PREDSTAVITEV PRAVLJICE	23
6. RAZPRAVA	25
6. 2. VREDNOTENJE HIPOTEZ	26
7. DRUŽBENA ODGOVORNOST	27
8. ZAKLJUČEK	27
9. PRILOGE	29
10. VIRI	30
10. 1. SPLETNI VIRI:	30

Kazalo tabel:

Tabela 1: Število sodelujočih v anketi glede na razred in spol	18
Tabela 2: Namen varčevanja	21
Tabela 3: Vrednotenje hipotez	26

Slikovno kazalo:

Slika 1: Denarius – rimski srebrnik iz leta 269 pred našim štetjem	5
Slika 2: Slovenski evro kovanci	6
Slika 3: Finančna vzgoja za prihodnost.....	9
Slika 4: Ezop - starogrški basnopolisec	12
Slika 5: Feder - starorimski basnopolisec	12
Slika 6: Jean de La Fontaine - francoski basnopolisec	13
Slika 7: Valentin Vodnik - slovenski basnopolisec	13
Slika 8: Anton Martin Slomšek	14
Slika 9: Ilustracija 1.....	15
Slika 10: Ilustracija 2.....	15
Slika 11: Ilustracija 3.....	16
Slika 12: Ilustracija 4.....	16
Slika 13: Ilustracija 5.....	17
Slika 14: Ilustracija 6.....	17
Slika 15: Ilustracija 7.....	18
Slika 16: Vtisi učencev o ravnanju verice	25
Slika 17: Približen izračun tiskanja enega izmed spletnih izračunov 1	25
Slika 18: Približen izračun tiskanja enega izmed spletnih izračunov 2	26

Kazalo grafov:

Graf 1: Prejemanje žepnine	19
Graf 2: Vsota prejemanja žepnine	19
Graf 3: Način varčevanja.....	20
Graf 4: Namen varčevanja.....	21
Graf 5: Smiselnost varčevanja.....	22

POVZETEK

Varčevanje med mladimi je tema, ki sem jo izbral za svoje področje raziskovanja, hkrati pa je to uvod v nekaj, kar sem želel na novo ustvariti. To je otroška knjiga na omenjeno tematiko. Za začetek sem moral sam preučiti nekaj osnovnih pojmov, ki so pomembni za razumevanje in nadaljnje raziskovanje. Raziskal sem denar in njegov razvoj skozi zgodovino, skozi različne literature sem preučil varčevanje, načine varčevanja in prednosti, ki nam jih varčevanje omogoča. Osredotočil sem se predvsem na mlade, ki nimajo svojih prihodkov, saj je izrazoslovje na tem področju težko in nam, mladim, težje razumljivo. V povezavi s tem sem raziskoval dohodke mladih, v večini so to žepnine. Ker sem napisal otroško zgodbo, sem seveda moral preučiti tudi vire, ki se nanašajo na pravlјice in pomen le-teh za otroke.

V raziskovalnem delu naloge sem pripravil anketo, ki sem jo razdelil med učence šestih in devetih razredov. Rezultate sem primerjal. Zanimal me je njihov pogled na varčevanje povezan z naslovom naloge.

Za mlajše učence sem zapisal pravlјico. Otroci odraščamo z risankami in pravlјicami in to se mi je zdel najprimernejši način, kako otrokom 3. razreda približati tematiko denarja in varčevanja. Pridružil sem se jim pri pouku spoznavanja okolja, ko so spoznavali denar ter se pogovarjali o trgovanju. Skozi napisano pravlјico smo se pogovarjali o varčevanju in pomenu le tega.

Ključne besede: denar, varčevanje, pravlјica

ZAHVALA

Rad bi se zahvalili mentorici, ki me je pri delu vodila in me poučila o načinih raziskovanja, kajti to je moja prva raziskovalna naloga. Vesel sem, da me je spodbujala pri uresničitvi želje po zapisu pravlјice. Zahvaljujem se tudi vsem učiteljicam, ki so bile pripravljene pri razrednih urah izvesti anketo in odpreti tematiko, za katero menim, da je v šoli premalo obravnavana. Hvala tudi učiteljici 3. razreda, ki me je sprejela k uri in bila pripravljena predstaviti pravlјico v času pouka. Posebna zahvala gre tudi učenki 9. razreda naše šole, ki je prevzela estetski del pravlјice in s svojimi ilustracijami dosegla, da je pravlјica dosegla svoj namen in bo morda kot otroška knjiga v prihodnosti blestela na knjižnih policah katerega otroka. Hvala tudi učiteljici slovenščine, ki je mojo raziskovalno nalogo lektorirala.

1. UVOD

Z denarjem se srečamo zgodaj v življenju. Najprej za nas varčujejo starši, ko dobimo denar za rojstni ali kakšen uspeh. Kaj kmalu začnemo zbirati kovance v hranilnikih. Ko se jih dovolj nabere, starši to zamenjajo za bankovce, ker potrebujejo drobiž. Z denarjem nas osreči zobna miška, pa zajček, Miklavž, Božiček in še kdo. Hitro ugotovimo, da je denar povezan z našimi željami. Morda so želje kdaj večje od tega, kar si lahko privoščimo. Srečamo se z dosego nekega cilja skozi denar. Starejši kot smo, večje so naše potrebe. Večje kot so potrebe, večja je želja po neki pridobitvi denarja. Naj bo to plačilo za opravljeno delo, nagrada za lepo oceno ali žepnina. Slednja je med mladimi, osnovnošolci, edini vir prihodka. Kakšne so njene prednosti, kaj žepnina prinaša in kakšni so vzgojni vidiki? Je pravično, da dolgo varčujemo in se odrekamo nečemu, samo zato, da bi dosegli nek večji cilj, uresničili večjo željo?

Vsekakor so zgornja vprašanja povod za to, da se otroci že dokaj hitro tudi v šoli seznani z omenjeno tematiko. Finančna vzgoja je pomembna, kajti vemo, da se denar pogosto povezuje s slabimi človeškimi navadami, kot so skopuh, zavist in zapravljenost. To nam dokazujejo tudi nekateri svetovni reki in pregovori:

- *»Spregovorite o denarju in vsi bodo umolknil¹.«*
- *»Denar ne naredi toliko iskrenih prijateljev kolikor pravih sovražnikov².«*
- *»Denar in izbrušen nož si lahko v prid ali škodo obrneš.³«*
- *»Najhujše zlo na svetu je denar, pogubil nam številna je že mesta, može pognal nam je v tujino, pamet zmeša, srce spridi, ljudi z ravnih pota usmerja na kriva, da počnejo dejanja bogokletna.⁴«*

¹ nemški pregovor

² slovaški pregovor

³ slovenski pregovor

⁴ Sofoklej

2. OPIS RAZISKOVALNEGA PROBLEMA

2. 1. CILJ IN NAMEN INOVACIJSKEGA PREDLOGA

Že od malega se držim reka »čuvaj bele denarje za črne dneve⁵«. Velikokrat kdo misli, da sem zaradi tega skopuh, a temu ni tako. Pa vendar na poti do nekega cilja, željenega nakupa, pazim na to, kaj je zares potrebno in kaj ne. Opažam, da moji vrstniki včasih brezglavo zapravljajo, velikokrat kupujejo draga oblačila, ali pa preprosto pretiravajo z nekimi nesmiselnimi nakupi, recimo obisk okrepčevalnice s hitro prehrano po pouku, drage pijače na izletih in tako naprej. Ravno to je razlog, da sem želel izvedeti, če je moje obnašanje res skopuško oziroma ali so morda le moji prijatelji drugačni od mene.

Z mamo, ki je učiteljica, se večkrat pogovarjava o tem, da mlajši učenci nimajo predstave o denarju. Ker se mi zdi resnično pomembno, da se otroci z denarjem srečajo zgodaj, seveda na njim primerne načine, sem se odločil napisati kratko pravljico, s katero bi lahko tako doma kot pri pouku otroci spoznali dobre in slabe strani denarja in vpliva le-tega na ljudi.

2. 2. UPORABLJENA METODOLOGIJA

2. 2. 1. Delo z literaturo

Za lažje razumevanje teoretičnega dela mojega inovacijskega predloga, sem se najprej poglobil v iskanje literature. Nekaj knjig sem našel v šolski knjižnici, a večinoma le povezano z denarjem. O samem varčevanju in žepnini je bilo veliko najdenega na spletu, zato sem se posluževal spletnih virov.

2. 2. 2. Anketiranje in analiza

Sestavlil sem anonimno anketo, ki sem jo razdelil med učence 6. in 9. razredov naše šole. Z anonimnostjo sem želel doseči iskrene odgovore. Anketo je rešilo 108 učencev, od tega 56 učencev 9. razredov in 52 učencev 6. razredov. Rezultate sem primerjal in jih predstavil v analizi.

2. 2. 3. Postopek inovacije

Ker imajo pravljice velik vpliv na učenje mlajših učencev, sem zapisal svojo avtorsko pravljico. Želel sem, da jih pritegne tudi skozi ilustracije, zato sem prosil eno izmed učenek naše šole, da mi pomaga na tem področju. Želim si, da bo omenjena pravljica dober učni pripomoček, ki bi služil kot nek uvod v vzgojo učenja o denarju in varčevanju.

⁵ Varčuj denar, ko ga imaš, za dni, ko ga morda ne boš imel.

2. 2. 4. Metoda opazovanja

Zapisano pravljico sem predstavil učencem 3. razreda. Učiteljica se je z učenci že predhodno učila o pomenu denarja, varčevanja niso omenili. Po prebrani pravljici so učenci zapisali, kaj mislijo, da varčevanje je in ali se jim zdi, ravnanje junakinje v pravljici pravilno ali ne.

2. 3. HIPOTEZE

Preden sem se podal v raziskovanje problema, sem si postavil veliko vprašanj povezanih z raziskovano tematiko. Na podlagi teh vprašanj sem postavil 3 hipoteze, ki so osnova za rešitev naslova moje naloge:

1. Polovica učencev v osnovni šoli ne prejema žepnine.
2. Učenci v osnovni šoli o varčevanju še ne razmišljajo.
3. Več kot polovica učencev varčuje za stvari, ki jim jih starši ne želijo kupiti.
4. Starejši kot so učenci, bolj se zavedajo pomena varčevanja.
5. Dekletom se zdi varčevanje boljša ideja kot fantom.

3. TEORETSKE OSNOVE

Eno je, da rad varčujem in sam pri sebi vem, da je to pomembno. Drugo pa je dejanska literatura in kaj o tem menijo strokovnjaki na tem področju, zato sem s pomočjo razne literature, intervjujev in člankov želel razširiti svoj pogled na denar ter v povezavi z njim na varčevanje in žepnino.

3.1. KAJ JE DENAR?

»Denar je splošno veljavno plačilno sredstvo in merilo vrednosti.« (SSKJ)

Z denarjem se ljudje veliko ukvarjamo, na primer, kako ga več zaslužiti ali privarčevati. Denar se pojavlja v različnih oblikah, v začetku so to bili zlatniki in srebrniki, kasneje pa so se pojavili bankovci. V današnjem življenju ljudje kot plačilno sredstvo veliko uporabljajo plačilne in kreditne kartice. Lahko bi rekli, da nas denar spremlja na vsakem koraku in v vsakdanjem življenju. Danes bi si svet brez denarja težko predstavljali, saj moramo plačevati za hrano, davke in še kaj drugega. Dan danes lahko denar zamenjamo za izdelke ali razne storitve.

3. 1. 2. Zgodovina denarja

Kdaj točno se je denar pojavil, se ne ve natančno. Zagotovo pa je povezan z iznajdbo pisave in z začetkom trgovanja. Sprva so ljudje trgovali tako, da so izmenjavali predmete in živali, na kar spominja izraz »pecunia«, kar pomeni drobnica. Nekateri predmeti, so postajali vse bolj priljubljeni in zaželeni in s tem so pridobivali na svoji vrednosti ter začeli pridobivati denarni značaj. Takšna sta bila recimo zlato in srebro, ki sta postala menjalni sredstvi, zato je trgovina potekala z obema kovinama, ki so ju tehtali. Na tovrstni denar nas opominjajo besede povezane s tem, recimo grški talaton in italijanska lira, kar pomeni tehtnica; ter angleški funt, ki izhaja iz besede pondus in pomeni utež.

Prve kovance, v današnjem pomenu besede, pripisujejo lidijskemu kralju Krezu iz 6. stoletja pred našim štetjem. Kovati jih je dal iz elektrona, naravne zlitine zlata in srebra. Kovanci so bili obdelani samo z ene strani. Kasneje so se na kovancih pojavljale razne mitološke podobe in pomembni dogodki.

Šele rimski cesar Julij Cezar, ki je živel v letih med 100 in 44 pred našim štetjem, je dal na kovanec vkovati svoj portret, kar je kasneje postala vsesplošna navada. S propadom rimskega cesarstva se je začel srednji vek, ko so denar kovali različni izdajatelji, od vladarjev, papežev in plemičev, pa vse do mest. Vse do odkritja prekomorskih dežel je bilo v kovancih vedno manj žlahtnih kovin. Od takrat dalje pa so ponovno kovali boljši denar. V Benetkah »dukate«, v Firencah »florinte«, malteški vitezi pa »cekine«. Že okoli leta 1500 so se na Češkem in Tirolskem pojavili veliki srebrniki, ki jih poznamo kot »tolarje«, kar izhaja iz nemške besede »taler«. Ti so dali ime tako amerišskemu »dolarju« kot tudi našemu »tolarju«.

Naša beseda denar izvira iz latinske besede denarius. Denarius je bil rimski srebrnik težak 4,5 grama in izvira iz leta 269 pred našim štetjem.

Slika 1: Denarius – rimski srebrnik iz leta 269 pred našim štetjem

Vir: <https://www.govmint.com/anc-ad-260-269-silver-antoninianus-postumus-ngc-xf-box>

3. 1. 3. Razvoj denarja v Sloveniji

Eno izmed gradiv Vesele šole je opisalo veliko dejstev o razvoju denarja na naših tleh. Iliri in Kelti so bili v 4. stoletju prvi, ki so na našem ozemlju, kovali denar. V okviru rimskega imperija se je od 1. do 4. stoletja uveljavil rimski denar. Sredi 5. stoletja je bil dotok rimskega denarja prekinjen. Po tem se je družba ponovno vrnila v sistem blagovne menjave. Šele okrog 11. stoletja se na slovenskem ozemlju pojavijo prve kovnice srebrnikov. Eden najpogostejših je bil breški pfenig. Arheologi so jih veliko našli med izkopavanjem, ker so jih prebivalci skrivali pred vpadi Turkov.

Po prvi svetovni vojni je na naše ozemlje stopil dinar, ki je svoje ime zadržal tudi po drugi svetovni vojni.

Po osamosvojitvi, leta 1991, je slovenski parlament sprejel Zakon o Banki Slovenije ter o novem imenu slovenske valute – slovenskem tolarju.

Tolar smo uporabljali vse do leta 2006, nato pa smo s 1. januarjem 2007, zaradi vstopa v Evropsko unijo, prevzeli evre.

Evro je skupna valuta številnih evropskih držav, ki tvorijo evro območje. Bankovci so enotni za celotno območje, medtem ko se kovanci razlikujejo po državah. Sprednja stran evrskih kovancev, ki označuje nominalno vrednost, je poenotena, hrbtne strani kovancev pa je oblikovala vsaka država članica po svoje.

Slovenski evro kovanci imajo na nacionalni strani upodobljenih 8 različnih motivov, ki simbolno predstavljajo del slovenske zgodovine in kulture. Na vseh kovancih je ob robu 12 zvezd, med njimi pa so razporejene črke napisa Slovenija.

Slika 2: Slovenski evro kovanci

Vir: <https://www.finance.si/171686/Slovenija-evro-je-tu-Evropa-prihajajo-slovenski-evri>

3. 2. VARČEVANJE DENARJA:

Varčevati moramo začeti čim bolj zgodaj. Mnogo ljudi začne varčevati šele pri petdesetih ali šestdesetih letih, ko spoznajo, da se starajo in da bodo potrebovali dodaten denar za pokojnino. Denar bi lahko že vrsto let varčevali in bi se jim do sedaj že nakopičil in bi ga imeli dovolj za življenje. Nekateri pa denar, ki bi ga lahko varčevali, zapravijo in čeprav jim ostane ga ne varčujejo.

Mitja Vezovišek, finančni svetovalec, ki o varčevanju poučuje tudi učitelje, v enem od svoji člankov⁶, navaja, da *»ni pomembno koliko denarja zaslužiš, ampak koliko ti ga ostane«*. To je bistvo varčevanja, ki je dolgotrajen postopek.

Vezovišek v članku (str. 9) zatrjuje, da je za začetek varčevanja potrebno poznati 3 zlata pravila:

1. Denar je potrebno upravljati, ne glede na to koliko ga imaš. Večja kot je vsota prisluženega denarja, večji bi moral biti prihranek.
2. Opustiti je potrebno vse nepomembne, nepotrebne nakupe.
3. Priporočljivo je pisanje finančnega načrta, nakupovalnih listkov in se pri nakupovanju držati le teh.

3. 2. 1. Motivi varčevanja:

Poznamo veliko različnih motivov varčevanja. Vedno več motivov varčevanja se pojavlja z vsako novo generacijo, ki postavi nove navade in želje. Na primer nekdo varčuje za ureditev stanovanja, nakup hiše, zagotavljanje šolanja v dobrih pogojih ...

Ljudje varčujejo v različne namene, kot so:

- varna prihodnost,
- zavarovanje,
- zadovoljitve želja in potreb,
- za boljše življenje v prihodnosti,
- zapuščanje imetja naslednikom,
- rezerve za nepričakovane namene ...

⁶ Kako z načrtovanjem izdatkov prihraniti?

3. 3. ŽEPNINA:

»Žepnina je manjša vsota denarja, ki jo kdo dobi, navadno mesečno, za manjše osebne izdatke.«
(SSKJ)

Žepnina je v otroštvu, predvsem v obdobju najstništva prvi redni vir denarja posameznega otroka. Otroku pomaga zadovoljevati tisti del želja, ki mu jih starši ne želijo kupiti in si jih lahko kupi sam. Takšne stvari so recimo igrače, elektronske naprave in oblačila dražjih blagovnih znamk. Predšolski otroci težnje po žepnini še nimajo, saj so na nek način zadovoljene vse njihove potrebe, starejši kot so, večja je želja po samostojnosti. V zgodnjem šolskem obdobju se starši praviloma še ne odločajo za žepnine, kasneje pa vedno bolj.

Ko se starši odločijo za žepnino, morajo vedeti, kako in koliko denarja bodo dajali otroku. Včasih se odločijo za tedensko in jim dajejo manjšo vsoto, včasih dvotedensko ali mesečno. Otroci in mladostniki se pri prejemanju žepnine navadijo in naučijo delati z njim in shranjevati denar. Ko otrok prejema žepnino, dobi občutek zaupanja s strani staršev, poleg tega pa dobi odgovornost in se počuti pomembnega. Odrasel človek prejema dohodek enkrat mesečno in z žepnino se otroci in mladostniki navadijo, kako ravnati z denarjem, kako ga upravljati in koliko varčevati. Če otrok ve, koliko denarja ima, mora tudi svoje želje prilagajati temu. Ko otroci prejemajo žepnino, ugotovijo, da če bodo denar takoj porabili, bodo cel preostanek meseca brez in si ne bodo mogli ničesar privoščiti.

3. 3. 1. Vzgojni vidik žepnine

Preden sem se lotil raziskovanje te tematike, sem samo pri sebi sestavil seznam, s katerim lahko dokažem, zakaj je prejemanje žepnine dobro za prihodnost.

Naštel sem kar nekaj točk:

- Možnost razpolaganja s svojim denarjem.
- Občutek, da si zrel.
- Občutek, da lahko sam narediš nekaj za doseganje ciljev.
- Druženje z vrstniki, tudi če starši v tistem trenutku ne zmorejo dati denarja.
- Občutek, da lahko staršem finančno pomagaš, jim posodiš denar.
- Manjše teženje staršev, ko si želiš nekaj, kar njim ni všeč ali se jim zdi nepotrebno.
- Navajanje na redne mesečne prihodke.

Na spletu sem poiskal mnenja strokovnjakov o žepnini in jih v nadaljevanje povzel.

Marko Juhant, specialni pedagog, v enem izmed intervjujev o denarju in žepnini, navaja, da je žepnina zelo pomembna izkušnja na otrokovi poti varčevanja. V svojem argumentu poda mnenje, *»da je teh izkušenj potrebnih veliko več kot 12, zato je dobro, da otrok dobi žepnino enkrat tedensko, kajti tako pridobi 54 izkušenj.«*

S tem se strinja tudi Marja Milić, avtorica finančnih digitalnih vsebin: *»Žepnina je vadbni denar. Otroci z denarjem od žepnine delajo napake, ki pa niso usodne, kajti gre za razmeroma majhne vsote. Te napake so nujno potrebne, da otrok ugotovi, da ne more zapraviti več kot zaslužiti.«*

Profesorica na ljubljanski filozofski fakulteti Ljubica Marjanovič Umek je v enem izmed intervjujev povedala, da starši, ki ne dajejo žepnine, na nek način ne zaupajo otrokom. Poudarja, da je ravnanje z denarjem v obdobju mladostnikov *»mozaik kamenčkov k odraščanju«*.

Vsi zgoraj omenjeni strokovnjaki so mnenja, da preden starši otroku dajo žepnino, je potrebno postaviti jasne meje, kaj to pomeni - čemu je namenjena, kaj z njo početi. Kako reševati težave, ko žepnine zmanjka in tako naprej. Potreben je jasen načrt, ki se ga morajo držati vsi udeleženci.

Omenjajo tudi, da starši ne smejo prehitro obupati v ideji. Otrok se uči na napakah in to je pomembno za njegov razvoj. Pri vsem skupaj pa večkrat poudarijo, da so starši otrokom zgled. Ravnanje staršev z denarjem je velikokrat preneseno na otroka. Učinek je lahko enak ali ravno obraten. Tak primer je recimo, če starš vedno znova varčuje, si ničesar ne privošči, se zna zgoditi, da bo otrok zapravljal brez slabe vesti, ni pa nujno. Vsekakor sta denar ter vzgoja povezana s tem, s to težko potjo do osamosvojitve.

Slika 3: Finančna vzgoja za prihodnost

Vir: <https://www.zps.si/osebne-finance-sp-1406526635/varevanja/11331-nazaj-k-osnovam-varcevanja>

4. PRAVLJICA

Kot otroku pred šolskim obdobjem mi je mama veliko brala pravljice. Vedno je govorila, da je to zame zelo pomembno. Takrat nisem razumel zakaj, a z odrasčanjem, predvsem pa z raziskovanjem gradiva, sem odkril, da je imela prav.

Čeprav se zavedam, da so pravljice za otroke pomembne pri razvoju, sem na kratko še raziskal to področje. Najprej sem na spletu poiskal nekaj misli o pravljičah:

- *»Če želite, da bo vaš otrok inteligen, mu berite pravljice. Če želite, da bo še pametnejši, mu berite še več pravljič.«⁷*
- *»Pravljice so več kot resnične. Ne povedo nam le, da zmaji obstajajo, ampak da jih je mogoče premagati.«⁸*
- *»Nekega dne boste dovolj stari, da boste spet začeli brati pravljice.«⁹*
- *»Poznam dve vrsti ljudi, ki mi niso pri srcu. To so tisti, ki se ne znajo smejati, in tisti, ki ne znajo ceniti pravljič, ki so bile duša moje mladosti. Zanje so pravljice res umrle, a zame so še vedno žive.«¹⁰*

Definicij o tem, kaj je pravljica je veliko. Vsem pa je skupno to, da gre za fantastičnost oziroma čudežnost. Prav tako večina definicij navaja dejstvo, da se v pravljici izmenjujeta dobro in zlo. Cilj pravljice je skozi resnične in izmišljene delčke otroka nagovarjati in ga učiti.

Najbolj enostavno razlago pravljice najdemo v Slovarju slovenskega knjižnega jezika, kjer je zapisano, da je pravljica *»pripoved, v kateri se dogajajo neverjetne, samo v domišljiji mogoče stvari in v kateri navadno zmaga dobro«*.

Krasno definicijo tem, kaj je pravljica je zapisal Niko Grafenauer: *»Pravljice nas tako omrežijo, da na vsem lepem izgine meja med pravim življenjem in tistim, ki je mogoče samo v njih. Če pa je kaj takega možno, pomeni, da je tisto, o čemer nam pripoveduje pravljica, po svoje resnično. Resnični so žalost in bolečina, veselje in strah, trpljenje in sreča, ljubezen in sovraštvo, zavist*

⁷ Albert Einstein

⁸ Gilbert Keith Chesterton

⁹ Clive Staples Lewis

¹⁰ France Bevk

in obup, pa še cela vrsta čustev, občutij in doživetij, ki so vtkana v te izmišljene pripovedi.»
(Grafenauer, 2002)

Otrok se med poslušanjem ali branjem pravljic identificira s pravljичnim likom, s tem pa krepi svojo domišljijo, čustvovanje in drugačne načine razmišljanja. Hkrati pa pravljice niso samo zgodba, namenjena sama sebi. V teh zgodbah se skrivajo sporočila, vrednote, junaki. Vse to otroka oblikuje in uči.

Otrok dobi s pomočjo književnosti priložnost, da se identificira z eno izmed književnih oseb in hkrati doživlja situacije in dileme, ki jih povezuje s svojim življenjem (Kordigel, 1999).

Kurikulum¹¹ za vrtce navaja, da je jezikovna dejavnost v predšolskem obdobju najpomembnejša za razvoj govora. Otroci skozi doživljanje književnosti širijo znanja sodelovanja in komunikacije. Naučijo se izražati čustva, misli, spoznavajo lastno in tujo kulturo.

4. 1. BASNI

Za svoj zaključni izdelek, sem kot omenjeno zapisal pravljico, natančneje basen.

Beseda basen izvira iz besede *bajati*, kar pomeni pripovedovati. Basen je, kot omenja Slovar slovenskega knjižnega jezika, *poučna pripoved, v kateri nastopajo poosebljene živali ali predmeti*.

Tako basen opisujejo tudi strokovnjaki na literarnem¹² področju, eden izmed njih, Janko Kos, v svoji teoriji basen opiše kot zgodbo z didaktičnim pomenom, ki se pokaže predvsem na koncu kot nekakšen nauk.

Viri navajajo, da je nauk v basni obvezen. Ni pa nujno, da je dobesedno izrečen oziroma zapisan. Vsekakor pa ga ni težko izluščiti. V basnih živali po navadi predstavljajo napake ljudi in izpostavljajo tiste plati, ki so dobre (dobrota, poštenost, prijaznost ...) in po drugi strani tiste, ki so nepredstavljive (hinaštvo, pohlep, požrešnost, ponos, lažnivost ...).

Skozi zgodovino se definicija basni ni veliko spreminjala, prav tako okolje, v katerem nastaja basen, ne vpliva na neke moralne nauke. Spreminjajo se morda le liki, predvsem živali, ki so za neko okolje značilni. V enem izmed diplomskih del avtorica Kobe skozi natančno raziskovanje razvoja basni ugotovi, da so basni manjvredna literatura, ki je vedno manj

¹¹ Učni načrt

¹² Umetnost, v kateri prednjači beseda, jezik, književnost.

zastopana. Že v zgodovini so basni pisali predvsem učitelji, velikokrat tudi duhovniki, ki so želeli z neko zgodbo držati pridigo.

Kljub temu, da basni morda res veljajo za manjvredne, iz zgodovine poznamo kar nekaj velikih basnopicsev, ki jih je potrebno omeniti.

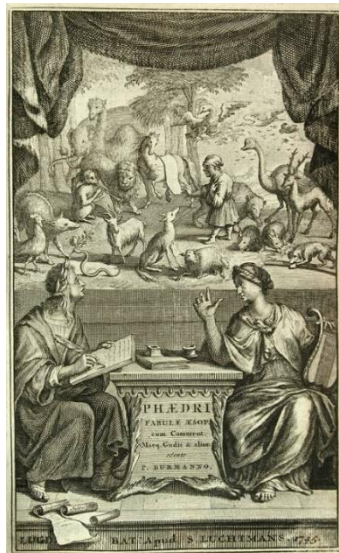

Slika 4: Ezop - starogrški basnopicsec

Vir: <https://sl.wikipedia.org/wiki/Basen>

Eden izmed njih je zagotovo Ezop, katerega basni so bile zapisane skozi humor. Zgledoval se je po indijskih basnih. Domnevajo, da basni ni pisal, ampak jih je samo pripovedoval z namenom, da bi ljudi učil. Njegove basni je nato v latinščino prevedel Feder.

Feder je po podatkih iz spleta napisal 5 knjig basni, ohranilo se je 93 njegovih basni. V prvi knjigi je poudarjal, da želi ohranjati Ezopovo delo. Jezik pisanja je bil preprost, njegova dela so bila naklonjena zatiranim.

Slika 5: Feder - starorimski basnopicsec

Vir: <https://sl.wikiquote.org>

Pri pregledu pomembnih basnopiscev je velikokrat omenjen tudi francoski La Fontaine, ki je basnim zgoraj omenjenih piscev, dodal še kritično razmišljanje družbenega časa. Skozi svoje basni je učil zadovoljstva z malim in življenjske treznosti, realnosti. Kritiki navajajo, da je Ezopovim delom dodal veliko šarma in elegance¹³, zato ga uvrščajo med enega največjih basnopiscev na svetu.

Slika 6: Jean de La Fontaine - francoski basnopisec

Vir: <https://www.britannica.com/biography/Jean-de-La-Fontaine>

Ravno La Fontaine je tisti, ki je zgradil nekakšno osnovo za razvoj basni na slovenskih tleh. V začetku je basen na naših tleh služila predvsem pridigam, zelo hitro je postala priljubljena med slovenskimi pesniki in pisatelji. Poleg La Fontaina pa je, tako kot povsod, Ezop tisti, ki je basnim postavil trdna tla. Prvi, ki je množično prevajal Ezopove basni, je bil Valentin Vodnik, duhovnik, ki je prevedel 31 Ezopovih basni. Janko Kos (1990) ga imenuje kot »slovenskega stvaritelja basni na višji ravni, ki je noben od slovenskih basnopiscev ni znal preseči«.

Slika 7: Valentin Vodnik - slovenski basnopisec

Vir: <https://www.slovenska-biografija.si/oseba/sbi797061/>

¹³ Nekaj urejenega, lepega. (SSKJ)

Med slovenske basnopolisce spada tudi Anton Martin Slomšek. Pri njegovih basnih še vedno ni znano, če je vse pisal sam ali jih je le prevedel, ve pa se, da so tudi njegove basni izhajale iz Ezopovih, nekatere pa je prirejal iz nemških narodnih popevk. Vsekakor je z basnimi želel razsvetljevati in nagovarjati ljudi k dobrim dejanjem.

Slika 8: Anton Martin Slomšek

VIR: <https://www.zupnija-cemseni.si/god-bl-antona-martina-slomska/>

Med slovenske basnopolisce so se vpisali tudi Fran Levstik, Matija Valjavec, Dragotin Kette, Janez Trdina in Slavko Pregl.

4. 1. 1. Moja basen

Kot sem že omenil v uvodu, sem za končni izdelek tega mojega raziskovanja, želel nekaj novega. Za mlajše učence sem zato napisal basen, s katero sem želel vklopiti miselni proces, povezan z varčevanjem. Zavedam se, da pravljice pustijo velike sledi. Vsi smo se že kot zelo majhni srečali s kakšnim pravljичnim likom, ki se nam je zdel junaški. Spet po drugi strani je v kateri od knjig nastopil kdo, ki je v nas zbudil negativna čustva, ker ga nismo marali.

Na takšen način sem zapisal tudi basen. V pravljico sem vključil 2 glavna lika, ki sta popolnoma različna. Spomnil sem se na svoje izkušnje in jih prenesel na živalske like. Negativni lik mi ni povzročal težav. Želel sem nekoga zvitega, pohlepnega. Takoj sem pomislil na lisico, za katero sem kasneje med brskanjem gradiva odkril, da je najpogostejše upodobljena žival v basnih.

Katera pa je zdaj tista žival, ki živi v gozdu in bi lahko bila prijazna in hkrati organizirana? Na misel mi je padla veverica, ki jo imajo otroci radi zaradi njene prikupnosti.

4. 1. 2. Lisica in njena pravica

V oddaljenem gozdu sta živele lisica in veverica. Veverica je stanovala v manjšem drevesu na robu gozda, lisica pa v drugi največji jami ob robu gozda. Bili sta prijateljici, a sta bili popolno nasprotje. Veverica je bila skromna, prijazna in dobrosrčna. Lisica pa je bila zvita, požrešna in hinavska.

Slika 9: Ilustracija 1
Vir: lasten vir

Nekega dne je veverica med iskanjem hrane za zimo, ob robu gozda našla skrinjo zlatih cekinov. Nekaj cekinov je dala tudi lisici. Lisica ni bila zadovoljna. Zdelo se ji je, da bi ti cekini morali biti njeni, ker se je skrinja nahajala v bližini njene jame.

Veverica je povedala lisici, da bo preostanek cekinov shranila na varno in varčevala za čase, ko bo imela družino. Lisici se je zdelo to zelo smešno in nesmiselno.

Slika 10: Ilustracija 2

Vir: lasten vir

Lisica je ponoči skovala načrt, kako bo naslednji dan, ko bo veverica odšla nabirat lešnike, prišla v njeno domovanje in ji ukradla cekine. S cekini pa bo kupila največjo domovanje v gozdu, v katerem je živel medved. Naslednji dan, ko je veverica odšla iskat zaloge hrane, se je lisica že skrivala v grmovju zraven veveričkega drevesa. Ko jo je videla oditi, se je hitro splazila do vhoda in odprla vrata.

Slika 11: Ilustracija 3

Vir: lasten vir

Cekine je iskala povsod: pod posteljo, v omari, pod oblačili, še v hladilnik je pogledala, a žal jih ni našla. Ko je že mislila oditi, je pogledala proti postelji in vzglavnik se ji je zdel čudno visok za tako majhno veverico. Dvignila je vzglavnik in tam je opazila skrinjo s preostalimi cekini. Vzela jo je in odšla. Takoj se je odpravila k medvedu in mu ponudila zlate cekine v zameno za njegovo domovanje. Medved ni vedel, da so ti cekini veveričkini in je sprejel ponudbo. Tako ali tako je bil mnenja, da takšne velike jame ne potrebuje.

Slika 12: Ilustracija 4

Vir: lasten vir

Nekaj časa za tem je medved spakiral svoje stvari in odšel. Hodil je po gozdu in iskal novo domovanje. Na poti je srečal veverico in ji povedal, da je ostal brez domovanja, ker so ga premamili lisičkini zlati cekini. Veverica je vedela, da lisici ni dala dovolj cekinov, da bi lahko kupila medvedovo jamo, a kljub vsemu je bila prepričana, da je lisica njena dobra prijateljica in ji zagotovo ne bi ukradla zlatih cekinov. Žalostna je ugotovila, da se je zmotila.

Slika 13: Ilustracija 5

Vir: lasten vir

Veverica in medved sta šla po poti do lisice in zaslišala jok. Ko sta prišla bliže, sta videla, da je lisica ujeta med dvema drevesoma. Rekla sta ji, da ji bosta pomagala, a le če medvedu vrne jamo in veverici cekine. Lisica se najprej ni strinjala in še kar vztrajala pri tem, da so to njeni cekini in ima največjo pravico do njih, kajti najdeni so bili ob njeni jami, a hitro je ugotovila, da si s cekini čisto nič ne more pomagati, če je ujeta. Veverica in medved sta lisico rešila.

Slika 14: Ilustracija 6

Vir: lasten vir

Lisica je medvedu vrnila jamo in veverici njene cekine. Veverica je polovico svojih cekinov dala medvedu, v zahvalo, ker je bil iskren in ji je pomagal. Medved in veverica sta svoje cekine shranila na varno. Lisica se je morala vrniti v njeno staro jamo in tam živeti vse do konca njenih dni. In še danes, se tam nekje ob robu gozdu, nahaja jama, za katero pravijo, da je v njej živela lisica, ki je iskala svojo pravico, a je nikoli ni našla.

Slika 15: Ilustracija 7

Vir: lasten vir

5. ANALIZA

Ker je meni osebno varčevanje zelo pomembno in že sedaj varčujem za prihodnost, me je zanimalo, če tudi moji sovrstniki mislijo enako. Odločil sem se, da bom sestavil anonimno anketo. Z anonimnostjo ankete sem želel pridobiti iskrene odgovore učencev. S pomočjo ankete, sem želel ugotoviti, kakšen odnos do denarja imajo učenci 6. in 9. razredov naše šole.

5. 1. OBDELAVA PODATKOV ANKETE

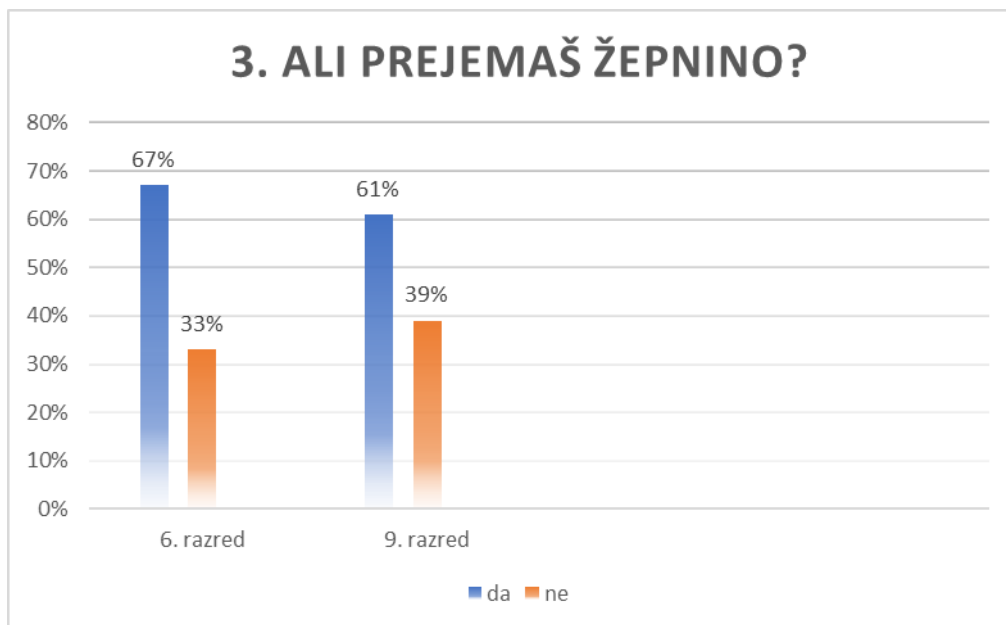
Vse anketne vprašalnike sem pregledal in odgovore nato analiziral ter izdelal tabele in grafe. Na koncu sem zapisal tudi svoje ugotovitve.

Tabela 1: Število sodelujočih v anketi glede na razred in spol

	dekleta	fantje	skupaj
6. razred	22	30	52
9. razred	24	32	56
	46	62	108

Anketo je rešilo 108 učencev naše šole, od tega 56 učencev 9. razredov in 52 učencev 6. razredov. Sodelujoče v anketi sem razdelil še glede na spol, ker sem s tem povezano, zastavil eno izmed hipotez.

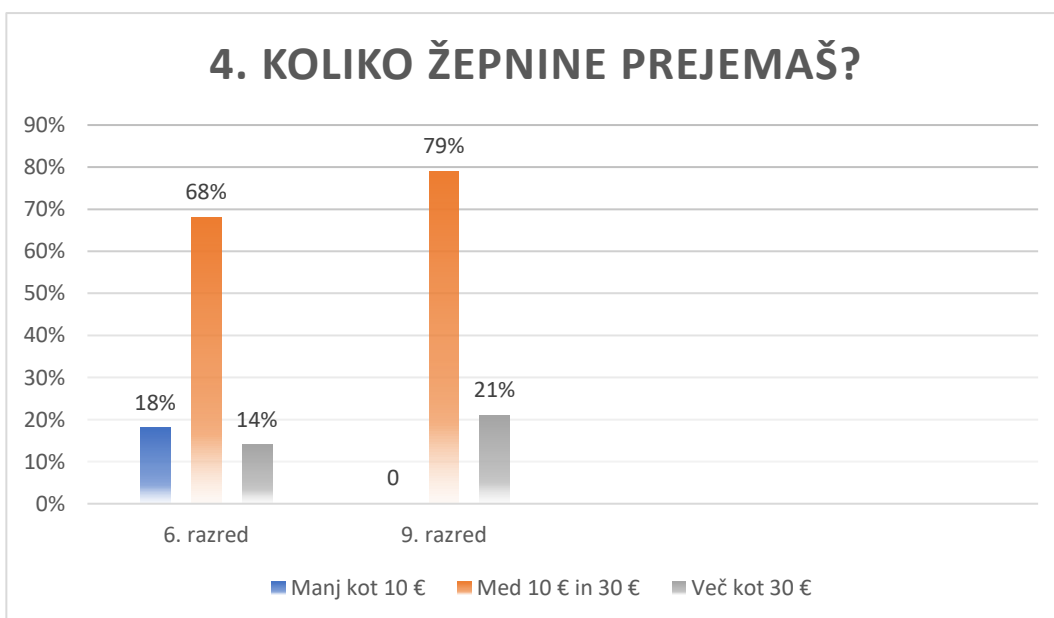
Graf 1: Prejemanje žepnine

Rezultati so pokazali, da tretjina učencev ne prejema žepnine. Rezultati glede na starost se bistveno ne razlikujejo. Presenetilo me je, da je odstotek učencev, ki ne prejemajo žepnine, višji pri starejših učencih. Prav tako pa me je pri teh podatkih presenetilo, da kar velik delež učencev prejema žepnino.

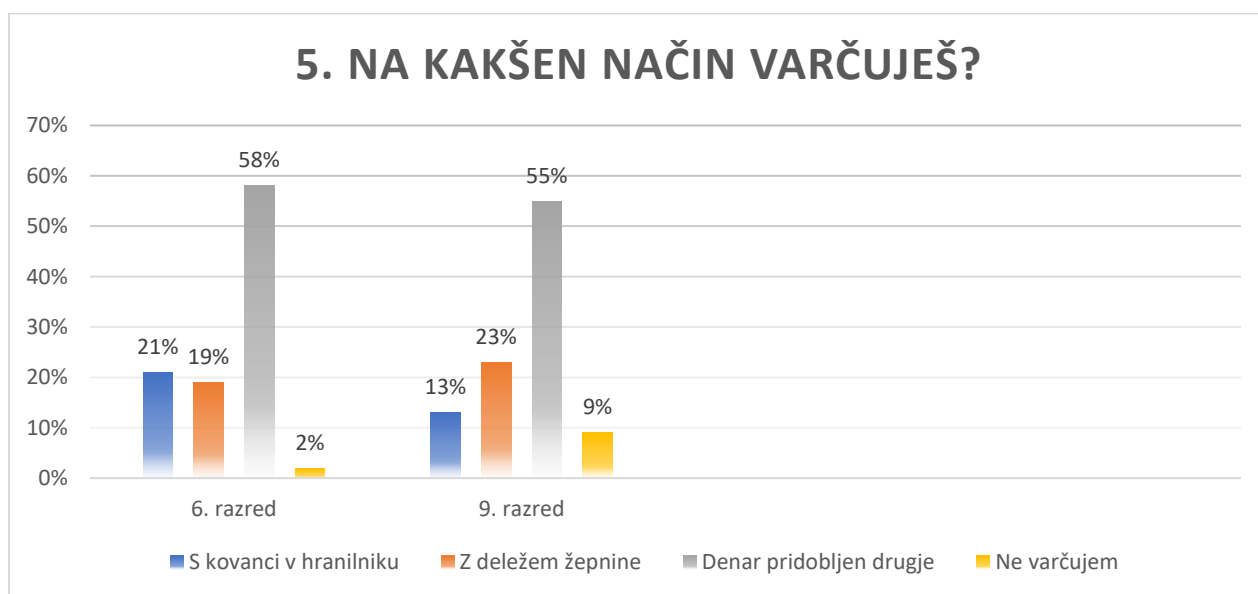
Na podlagi tega vprašanje sem tako lahko ovrgel prvo hipotezo, kajti zastavljena hipoteza je bila, da polovica učencev ne prejema žepnine, rezultat pa je pokazal, da žepnine ne prejema zgolj tretjina učencev.

Graf 2: Vsota prejemanja žepnine

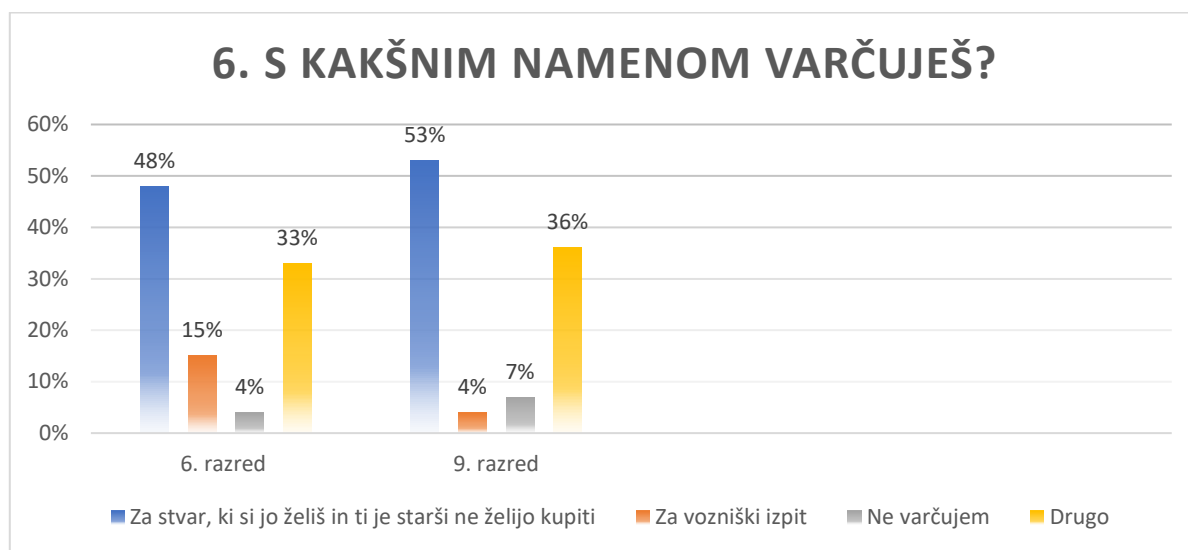
Glede na rezultate ankete velika večina učencev prejema med 10 € in 30 € žepnine. Rezultati so pokazali tudi, da višina žepnine raste s starostjo, kajti delež tistih, ki prejemajo več kot 30 €, se je povečal za 7 %. Zanimivo je tudi, da žepnino manj kot 10 € v 6. razredu prejema kar 18 % učencev, medtem ko v 9. razredu noben ne prejema tako nizke žepnine. Tudi to je dokaz, da se žepnina z leti viša, hkrati pa dokaz, da starejši kot smo, večje želje imamo.

Graf 3: Način varčevanja

Na vprašanje o načinu varčevanja je rezultat pokazal, da več kot polovica učencev varčuje z denarjem, ki ga pridobi drugje. Iz tega lahko sklepamo, da žepnino zapravijo, medtem ko denar, ki ga dobijo morda s kakšnim delom, ali od babic, za rojstne dneve itd., dajejo na stran. Zanimiv pokazatelj tega vprašanja je tudi dejstvo, da šestošolci še varčujejo s kovanci v hranilnikih, medtem ko ta delež s starostjo pada. Pri analizi tega vprašanja sem lahko dobil še en pomemben podatek, ki je ovrgel mojo 2. zastavljeno hipotezo. Kajti samo 2 % šestošolcev in 9 % devetošolcev ne varčuje, kar pomeni, da preostanek učencev varčuje, posledično razmišljajo o varčevanju za prihodnost.

Graf 4: Namen varčevanja

Rezultat je pokazal, da približno polovica učencev varčuje za stvar, ki jim je starši ne želijo kupiti. Glede na rezultat, lahko mojo 3. hipotezo le deloma potrdim, kajti devetošolci (53 %) dosegajo delež moje hipoteze, medtem ko ga šestošolci (48 %) ne.

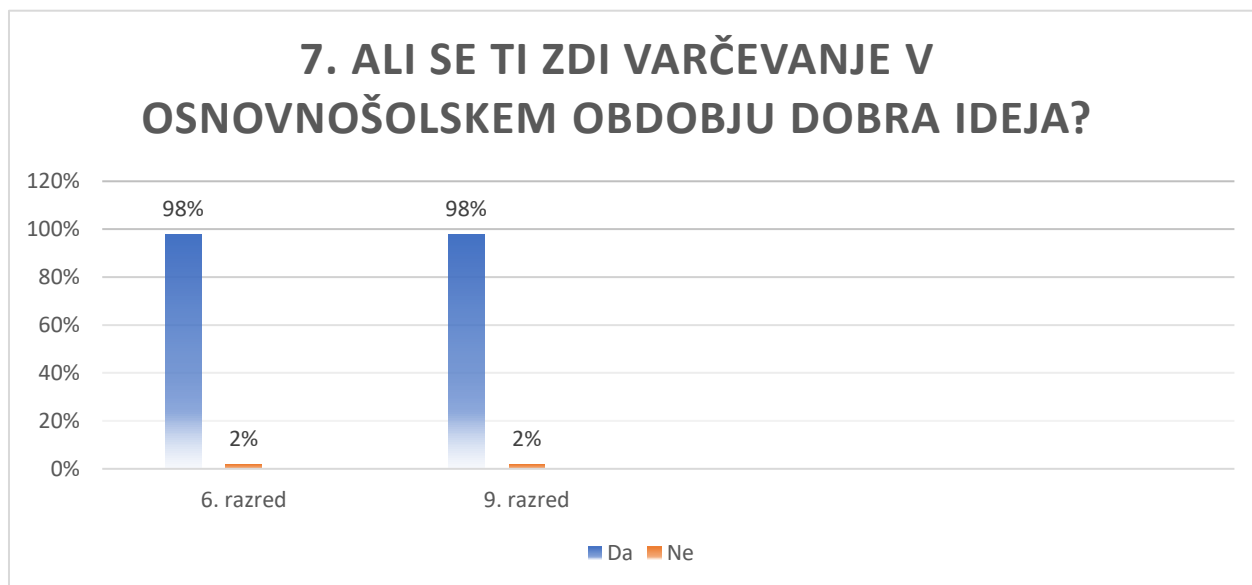
Ker sam varčujem za vozniški izpit, sem ponudil tudi to možnost. Preseneča me, da je večji delež tistih, ki so se odločili za to možnost, pri mlajših učencih.

Zanimiv je tudi podatek, da v obeh starostnih skupinah kar tretjina učencev navaja, kot namen varčevanja, nekaj drugega. Zbral sem njihove odgovore:

Tabela 2: Namen varčevanja

Odgovori učencev 6. razreda	Odgovori učencev 9. razreda
- Za počitnice, - za oblačila, - za psa, - za električni skiro, - za pomoč živalim.	- Za potovanje, - za skuter, - za fotoaparar, - za gostovanja s klubom.

Graf 5: Smiselnost varčevanja

Odgovori na zadnje vprašanje so me zelo pozitivno presenetili. Sam sem namreč vedno imel občutek, da sem eden redkih, ki varčujem in da se samo meni to zdi dobro in smiselno. Rezultati so pokazali, da skoraj vsi učenci o varčevanju razmišljajo kot o smiselni in pametni potezi. Ker so rezultati enaki pri obeh skupinah, lahko 4. hipotezo ovržem, hkrati pa ovržem tudi 5. hipotezo, ker se mnenje ne razlikuje niti glede na spol.

V nadaljevanju je zapisanih nekaj najpogostejših odgovorov učencev, ki menijo, da je varčevanje v osnovni šoli dobra ideja:

- *Varčevanje je pametno, ker se naučiš delati z denarjem.*
- *Pametno je, ker nikoli ne veš, kaj te v prihodnosti čaka.*
- *Ker si lahko kupiš, kar želiš.*
- *Dobro je zato, ker imaš potem večjo izbiro, kako boš denar zapravil.*
- *Lahko se naučiš delati z denarjem.*
- *Vidiš, kako živijo odrasli in da ni lahko.*
- *Zdaj lahko privarčuješ več, kot potem ko imaš družino in položnice.*
- *Imaš dober občutek, če imaš več denarja.*
- *Ker sem mnenja, da več denarja dela več denarja.*

Zanemariti pa ne smemo odgovorov tistega deleža učencev, ki menijo, da varčevanje v osnovni šoli ni dobra ideja:

- *Zdaj smo mladi in je potrebno uživati.*
- *O varčevanju sploh ne razmišljam. To je za odrasle.*

5. 2. OPAZOVANJE – PRAKTIČNA PREDSTAVITEV PRAVLJICE

Učiteljica, ki poučuje v 3. razredu, mi je povedala, da se učenci skozi šolsko leto z denarjem srečajo pri več predmetih. Pri SPO ga spoznajo pri vsebinah povezanih s trgovino in trgovanjem, prav tako se z njim srečajo, ko se pogovarjajo o Sloveniji in Evropi. Pri MAT ga obravnavajo, ko se učijo računanja z denarjem. Večkrat pa je denar tudi tema kakšnih nalog pri SLJ. Seveda brez denarja ne gre na kakšnih dnevih dejavnosti, ko zbirajo denar za kakšno dejavnost in računajo koliko denarja je potrebno zbrati, koliko ga je potrebno vrniti. Učiteljica doda, da o samem varčevanju načeloma nikoli ni bistveno govorila z učenci, razen morda na kakšnem izletu, ko je opazila, da učenci denar zapravljajo samo zato, ker ga imajo. Redko kdo iz zaključnih ekskurzij prinese denar nazaj domov. Zadnja leta se jepredvsem zaradi velikih razlik med učenci, omejilo vsoto denarja, ki jo lahko imajo zraven.

Moja basen je bila več kot dobrodošla, da so lahko o tematiki razpravljali tudi skozi varčevanje. O sami žepnini se s tretješolci nismo pogovarjali. Zanimalo me je predvsem, kaj učenci v 3. razredu vedo o varčevanju. Preden sem jim prebral basen, smo se pogovarjali o tem, kaj je varčevanje.

Njihovi odgovori so se glasili:

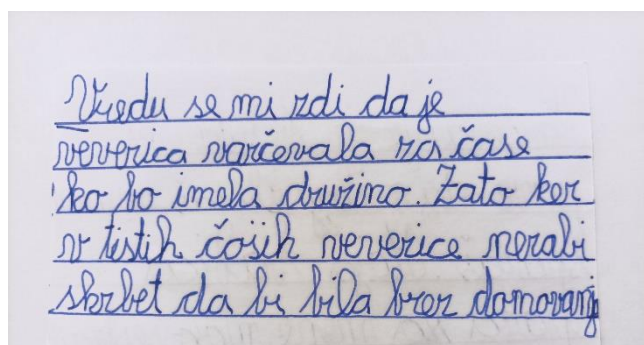
- *Varčevanje je nekaj, da šparaš. (F. K.)*
- *To pomeni, da zbiraš denar. (T. L.)*
- *Meni se zdi, da je varčevanje, da plačuješ kredit. (A. D.)*
- *Varčevanje pomeni, da zbiraš denar za naprej, ko ga rabiš. (M. B.)*
- *Varčevanje pomeni, da imaš denar na banki. (N. O.)*
- *Moja babica pravi, da varčuje v nogavici. (K. P. R.)*
- *Pri nas varčevanju rečemo štednja. To je zato, da bom lahko enkrat nekaj imela. (J. A.)*

Odgovori so kar pozitivno presenetili. Le 2 učenca od 19 nista še nikoli slišala za varčevanje denarja, sta pa omenjena učenca slišala za varčevanje z elektriko in varčevanje s hrano. Razvnela se je debata, da to ni enako, zato je učiteljica posegla v to in vodila pogovor do te

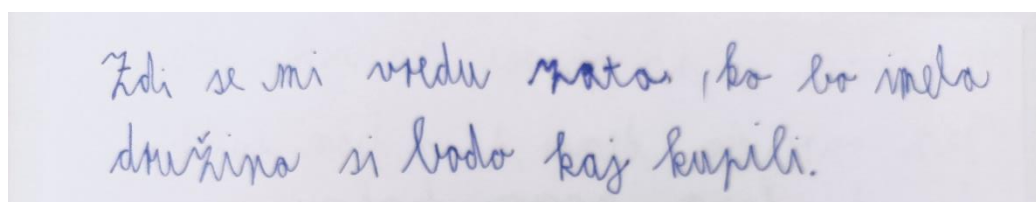
mere, da jim je razložila, da če varčuješ z elektriko ali s hrano, na nek način varčuješ tudi z denarjem.

Pravljico sem prebral, predstavil ilustracije. Učenci so nato z dvigom roke, glasovali, kdo od likov v knjigi jim je bil najbolj blizu. 15 učencev od 19 je izbralo veveričko, 3 lisico, 1 se je odločil za medveda. Seveda naju je z učiteljico zanimala tista manjšina. Kakšni so razlogi, da so izbrali lisico, kajti nenazadnje je lisica v zgodbi denar vzela, ukradla. Učenci so povedali, da se njim zdi pravično, da skrinja pripada lisici, če je bila najdena blizu njenega doma. Ena izmed učenk je rekla, da bi veverička lahko dala lisici več denarja, ali pa bi skupaj živeli v medvedovi jami, če sta prijateljici. Učenec, ki je izbral medveda kot najljubšega junaka, je rekel, da je medved prijazen in rad pomaga.

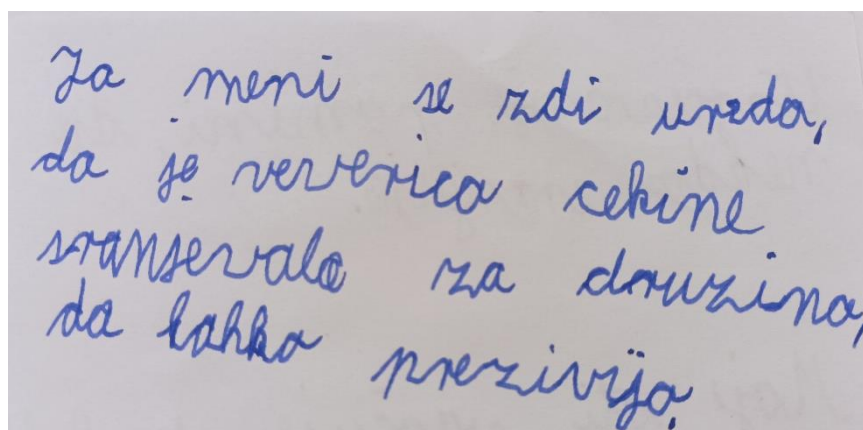
Kasneje je učiteljica vprašala učence, če se njim zdi pametno, da je veverica denar shranila za prihodnost. Učenci so odgovore zapisali na listek. Prilagam nekaj odgovorov:

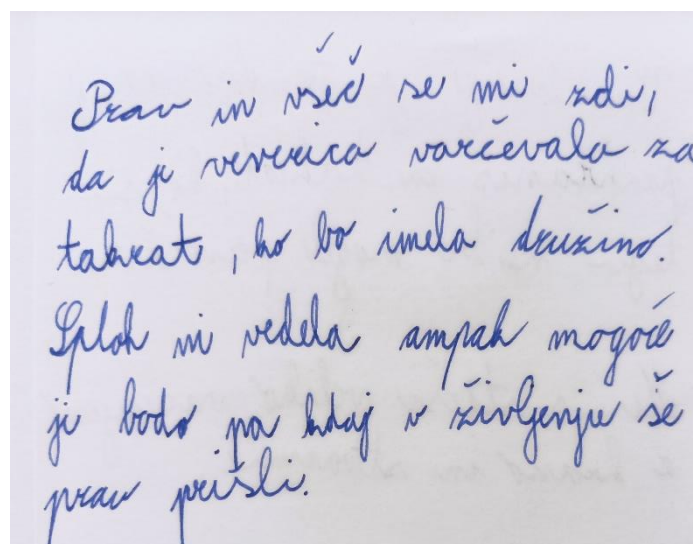
Uredu se mi zdi da je
veverica varčevala varčase
ko bo imela družino. Zato ker
v tistih časih veverice morali
skrbet da bi bila brez domovanja

Zdi se mi uredu mato, ko bo imela
družino si bodo kaj kupili.

Za meni se zdi ureda,
da je veverica sekine
varševala za družina,
da lahko preživijo.

Slika 16: Vtisi učencev o ravnanju veverice

Vir: lasten vir

6. RAZPRAVA

Glede na to, da si nekoč želim postati učitelj in hkrati večkrat napišem kakšno pravljico, je bila ta raziskovalna naloga odlična stopnička k cilju. Sedaj, ko imam končni izdelek, lahko rečem, da sem svoj cilj dosegel, saj so mi ljudje, ki sem jim svojo knjigo pokazal, povedali, da je krasna in bi jo kupili za svojega otroka. Največja potrditev pa so učenci, ki so pravljico dobro sprejeli. Samo želim si lahko, da so se s pomočjo basni naučili nekaj o varčevanju in pomenu le tega. Ker želim knjigo izdati, so potrebne tudi predvidene kalkulacije za tisk. Te so odvisne od števila strani, vezave, formata, založbe ... Za predvidene stroške izdelave knjige sem uporabil spletne kalkulacije, ki jih ponujajo tiskarne. Zavedam pa se, da so ti stroški zgolj približni.

Knjiga A4 P	Specifikacija	Rok izdelave, dostava in cena
Vnesi količino: 10	Material notranjost Nepremazni_ECO 90g	Izberi rok izdelave: Normal Express Pogodba € 155,32 € 175,58 € 135,06 tor, 14/02/23 pon, 13/02/23 ser, 15/02/23
Število motivov: 1	Tisk notranjosti 4-4 barvno obojstransko (CMYK)	Izberi možnost dostave: samostojni prevzem
 21 x 29,7 cm	Število strani 32 strani	Neto: €135,06
	Vezni list Mat_premazni 130g - nepotiskan	Dostava: €0,00
	Ovitek Mat_premazni 150g - 4/0 + lepenska 2mm	DDV 22%: €29,71
	Plastificiranje ovitka Brez	Skupaj: €164,78
	Kapitalni trak Bel	Cena/kos: 13,51€ + DDV
	Zaznamovalni trak Brez	Teža (kg): 0,90
	Vezava Trda, šivano z nitjo, raven hrbet	
	Število strani skupaj 32 + 4 = 36	
	Debelina hrbtna (mm) 1,568	

Slika 17: Približen izračun tiskanja enega izmed spletnih izračunov 1

Vir: <https://calculator.dts.si>

✓ POVZETEK NAROČILA		
Knjiga DIN A4 - pokončna: 210x297 mm - trda vezava (D2)		
KOLIČINA	CENA / KOS	TERMIN IZDELAVE
10 kos	28,583 € + DDV	ponedeljek, 20.02.2023
TEŽA	DOSTAVA	PREDVIDENA DOSTAVA
3,88 kg	+6,07 € + DDV	torek, 21.02.2023
SPLETNA CENA IZDELKA		
10 kos	285,83 € + 62,88 € (22% DDV)	348,71 €

Slika 18: Približen izračun tiskanja enega izmed spletnih izračunov 2

Vir: <https://www.demago.si>

Glede na zgornja 2 spletna izračuna, ki se zelo razlikujeta, lahko vidim, da je izdaja knjige nova zgodba. Tiskanje je zgolj tisk. Za izdajo knjige je potrebna založba, na spletu se omenja tudi samozaložba. Verjetno je do tega še dolga pot, ki jo puščam še ne raziskovano. Morda je to lahko nova ideja za moje nadaljnje raziskovanje v prihodnjem letu.

6. 2. VREDNOTENJE HIPOTEZ

Tabela 3: Vrednotenje hipotez

HIPOTEZA	OVRŽENA/ POTRJENA	RAZLOG
1. Polovica učencev v osnovni šoli ne prejema žepnine.		Žepnine ne prejema tretjina učencev.
2. Učenci v osnovni šoli o varčevanju še ne razmišljajo.		Samo 2 % šestošolcev in 9 % devetošolcev ne varčuje, kar pomeni, da preostanek učencev varčuje, posledično razmišljajo o varčevanju za prihodnost.

3. Več kot polovica učencev varčuje za stvari, ki jim jih starši ne želijo kupiti.	 	Devetošolci (53 %) dosegajo delež moje hipoteze, medtem ko ga šestošolci (48 %) ne.
4. Starejši kot so učenci, bolj se zavedajo pomena varčevanja.		Vsem učencem, razen 1 pri vsakem razredu, se zdi varčevanje dobro.
5. Dekletom se zdi varčevanje boljša ideja kot fantom.		Rezultati se glede na spol ne razlikujejo.

7. DRUŽBENA ODGOVORNOST

Menim, da je naloga, predvsem pa končni izdelek za mlajše učence družbeno odgovoren, kajti s tako enostavno zgodbo, kot je basen, lahko spodbudi otroke in nenazadnje odrasle, da razmišljajo o varčevanju.

Varčevanje, pa naj bo to varčevanje z denarjem, s hrano ali elektriko, je zelo pomembna tema. Vsak posameznik bi se moral zavedati, da z varčevanjem doprinese k nečemu pozitivnemu, ne le za posameznika, ampak tudi za družbo. Vzgoja na tem področju je osnovnega pomena. Zato se mi zdi družbeno odgovorno, da otroke že od malega navajamo na smiselno ravnanje z denarjem. Vsi vemo, da se vzgoja začne doma, a tudi šole bi se morale zavedati, da ob temah, kjer je vključen denar, dodajo še varčevanje. Pa naj bo to skozi matematične naloge, kjer v višjih razredih računamo odstotke ali pa zgolj pogovor o tem, zakaj je dobro premisliti, kaj in zakaj nekaj kupiti.

8. ZAKLJUČEK

Z raziskovalno nalogo sem se srečal prvič in niti približno si nisem predstavljal, da bo tako težko. Ko sem že mislil, da sem neko stvar raziskal, se je pojavilo novo vprašanje ali nova ideja. Zdelo se mi je, da sem se vedno vrtel v nekem krogu. Čeprav sem se sam že kot zelo majhen otrok hitro srečal s pojmom denarja in varčevanja, ki sem ga na nek način vzljubil in se zavedal

njegovega pomena, sem tematiko moral podrobneje raziskati. Ob preučevanju virov sem počasi dojemal, da je moje razmišljanje pravilno.

Zastavljene hipoteze sem v večini vse ovrigel, kajti moj pristop pri postavljanju hipotez je bil, glede na moje pretekle izkušnje, negativno usmerjen. Kljub temu, da sem velikokrat od vrstnikov poslušal opazke o tem, da je brez veze, da varčujem, da zakaj bi varčeval, če lahko zapravljam, sem presenečen nad odzivom učencev, ki so sodelovali v anketi. Veseli me, da učenci že v osnovni šoli razmišljajo o varčevanju kot o eni izmed dobrih in pametnih potez ravnanja z denarjem.

Cilj moje raziskovalne naloge je bila tudi zgodba, s katero sem želel mlajše učence, pritegniti k razmišljanju o pomenu varčevanja. Glede na odziv učencev, lahko samo rečem, da je moj cilj dosežen. Na področju pisanja zgodb in izdaje knjige, je še veliko odprtih vprašanj. Ob tem sem začel razmišljati o novi temi raziskovalne naloge. Morda že v prihodnjem letu razmislim in raziščem tematiko o tem, kako od besed preko ilustracij do knjižne police.

9. PRILOGE

ANKETA

Sem sedmošolec in pripravljam raziskovalno nalogo, v kateri me zanimajo navade osnovnošolcev na področju denarja in varčevanja. Že vnaprej se ti zahvaljujem za sodelovanje.

1. Obiskujem: A) 6. razred B) 9. razred

2. Spol: A) ženski B) moški

3. Ali prejemaš žepnino? DA NE

4. Če si na prejšnje vprašanje odgovoril/-a pritrdilno, koliko žepnine prejemaš?

A) Manj kot 10 €

B) Med 10 € in 30 €

C) Več kot 30 €

5. Na kakšen način varčuješ?

A) S kovanci

B) Z deležem žepnine

C) Denar pridobljen drugje (rojstni dnevi, plačana pomoč ...)

D) Ne varčujem

5. S kakšnim namenom varčuješ?

A) Za stvar, ki si jo želiš in ti je starši ne želijo kupiti.

B) Za voziški izpit.

C) Drugo: _____

D) Ne varčujem

6. Ali se ti zdi varčevanje v osnovnošolskem obdobju dobra ideja? DA NE

7. A) Če si obkrožil/-a DA, navedi razlog: _____

B) Če si obkrožil/-a NE, navedi razlog: _____

10. VIRI

- Blažič, M. M. (2011). Branja mladinske književnosti: izbor člankov in razprav. Ljubljana: Pedagoška fakulteta.
- Gradivo za Veselo šolo PIL-a, Pustolovščina denar, Mladinska knjiga, Ljubljana, 2011.
- Jelenc, Z. (1968): Otrok in denar. Ljubljana.
- Kordigel Aberšek, M. (2008). Didaktika mladinske književnosti. Ljubljana: Zavod Republike Slovenije za šolstvo.
- Kos, J. (2001) Literarna teorija. Ljubljana: Državna založba Slovenije.
- Kurikulum za vrtce. (1999). Ministrstvo za šolstvo in šport, Urad Republike Slovenije za šolstvo. Ljubljana: Plantprint d.o.o.
- Kobe, U. (2016). Primerjava pančatantre z izbranim basnopisjem iz svetovne in slovenske književne tradicije. Magistrska naloga.
- Lubej, S. in Vizovišek, M.(2016): Priročnik 2 za učitelje finančnega opismenjevanja mladih v osnovnih in srednjih šolah. Časnik Finance. Ljubljana.

10. 1. SPLETNI VIRI:

- Mladi in denar (pridobljeno 20. 11. 2022):
<https://mojefinance.finance.si/8808187/Mladi-in-denar>
- Kdaj dati otroku prvo žepnino in zakaj prav takrat (pridobljeno 12. 12. 2022):
<https://novice.svet24.si/clanek/zanimivosti/6196387351dd3/kdaj-dati-otroku-prvo-zepnino-in-zakaj-prav-takrat>
- Starši mi dajejo 100 € žepnine, a mi denarja vedno zmanjka (pridobljeno 10. 1. 2022):
<https://mojefinance.finance.si/8356617/Starsi-mi-dajejo-100-evrov-mesecne-zepnine-a-mi-denarja-vedno-zmanjka-Zakaj>
- Bankovci in kovanci (pridobljeno 27. 12. 2022):
<https://www.bsi.si/bankovci-in-kovanci/evrokovanci>
- Slovenija, evro je tu (pridobljeno 4. 1. 2023):
<https://www.finance.si/171686/Slovenija-evro-je-tu-Evropa-prihajajo-slovenski-evri>
- Zakaj ravno pravlјice (pridobljeno 20. 1. 2023):
<https://pravljice.wordpress.com/2012/09/22/zakaj-ravno-pravljice/>